

Kuntien talous 2024

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2024

Suomen Kuntaliitto 4.2.2025

Kuntien ja kuntayhtymien käyttötalous toteutui selvästi vuoden 2024 talousarvioita parempana.

**KUNTA
LIITTO**

**Kuntatalouden tila
heikkeni edellisvuodesta.**

Kuntataloudessa -470 miljoonan euron alijäämä vuonna 2024

- Positiivisesta tuloksesta huolimatta kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta jäi negatiiviseksi.
- Kuntien lainakanta kääntyi kasvuun.

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2024

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2024

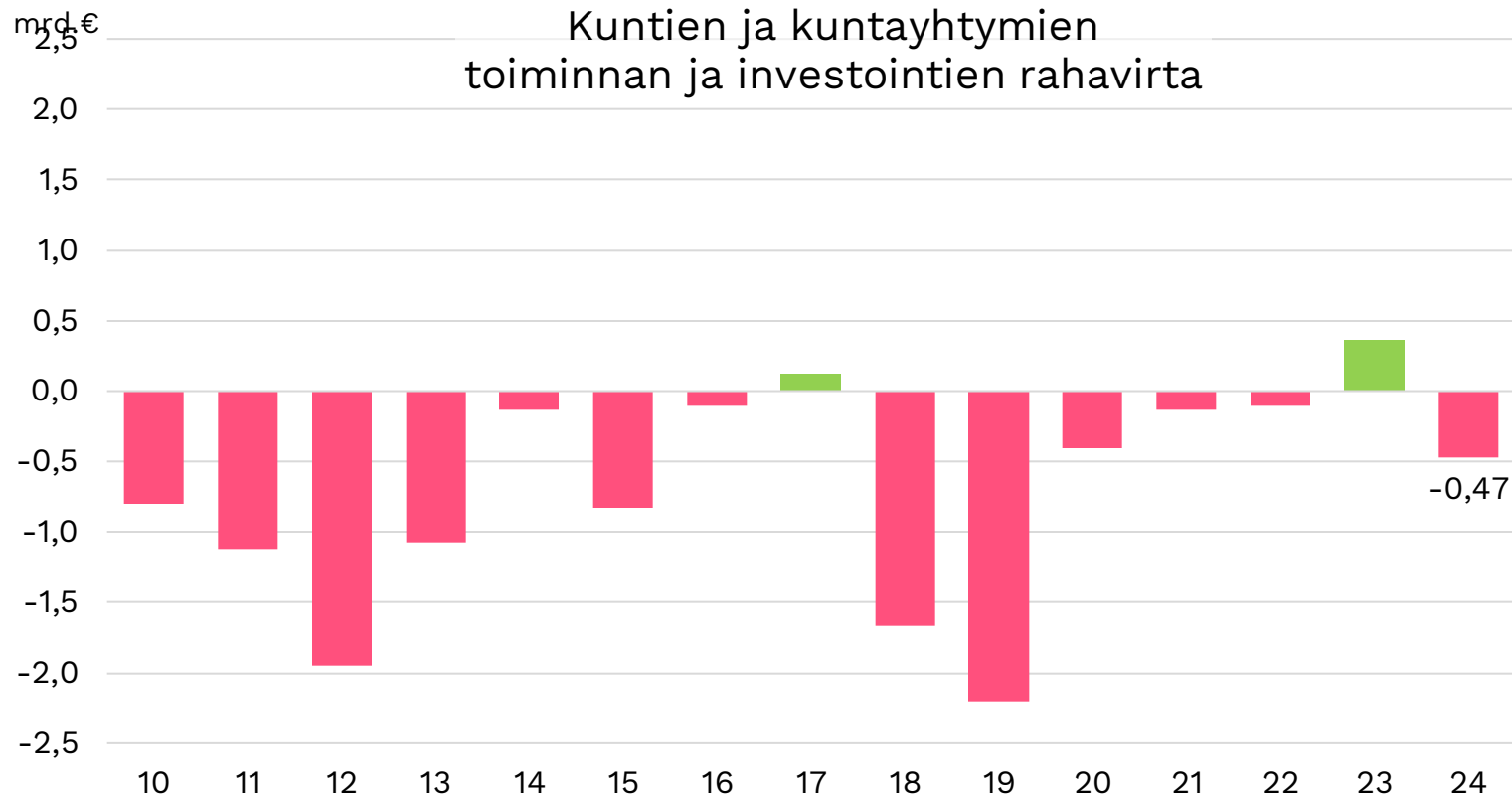
- Ensimmäinen kattava kuva kuntasektorin taloudesta vuonna 2024
 - Tietoihin ei sisälly kuntakonsernien lukuja.
 - 10 kunnan ja 3 kuntayhtymän tiedot puuttuvat. Näiden osalta käytettiin vuoden 2023 tilinpäätöstieta.
 - Väestöllä mitattuna aineisto kattaa 97 prosenttia kuntataloudesta.
- Valtiokonttorin keräämä aineisto, jota on jalostettu ja analysoitu Kuntaliitossa
 - Vuoden 2024 tilinpäätösarviotiedot kerättiin Manner-Suomen kunnista ja kuntayhtymistä.

Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024 - oli kuitenkin odotettua parempi

- Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät:
 - Toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous alijäämäinen
 - Velkamäärä nousi 720 miljoonaa euroa eli +3,6 prosenttia vuodesta 2023
 - Tilikauden tulos oli +1,1 miljardia euroa vuonna 2024
- Kertaluonteiset erät paransivat tulosta
 - Energiayhtiöiden osuuksien myynti sekä yhtiöittäminen paransivat tulosta noin 300 miljoonalla eurolla
- Toimintakulujen kehitys maltillista
 - Toimintakate kasvoi edellisvuodesta vain 1,8 prosenttia
 - Kuntien sopeuttamisohjelmat hillitsivät kulukasvua

Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi

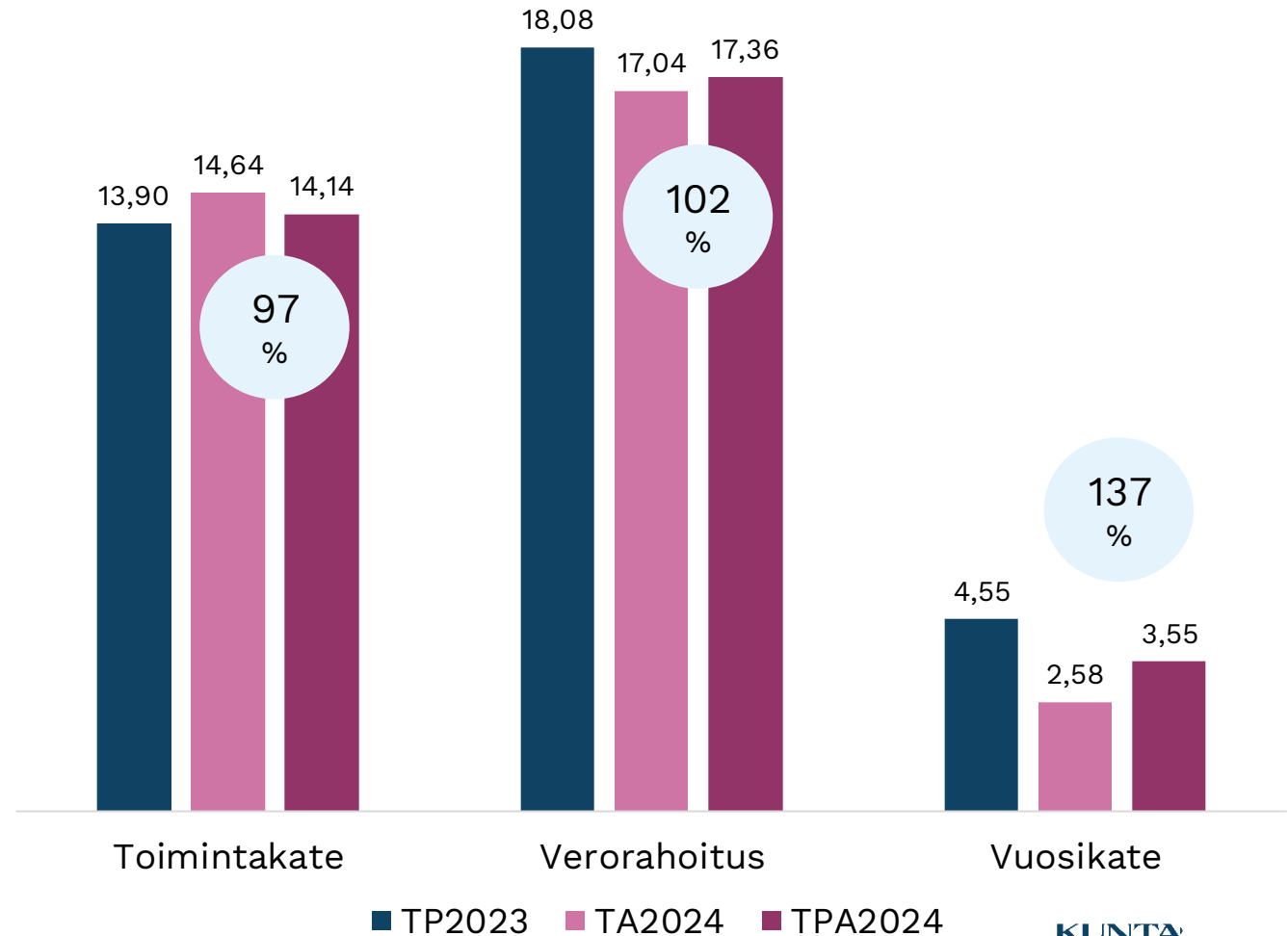

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulokseksi, jonka **negatiivinen** (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

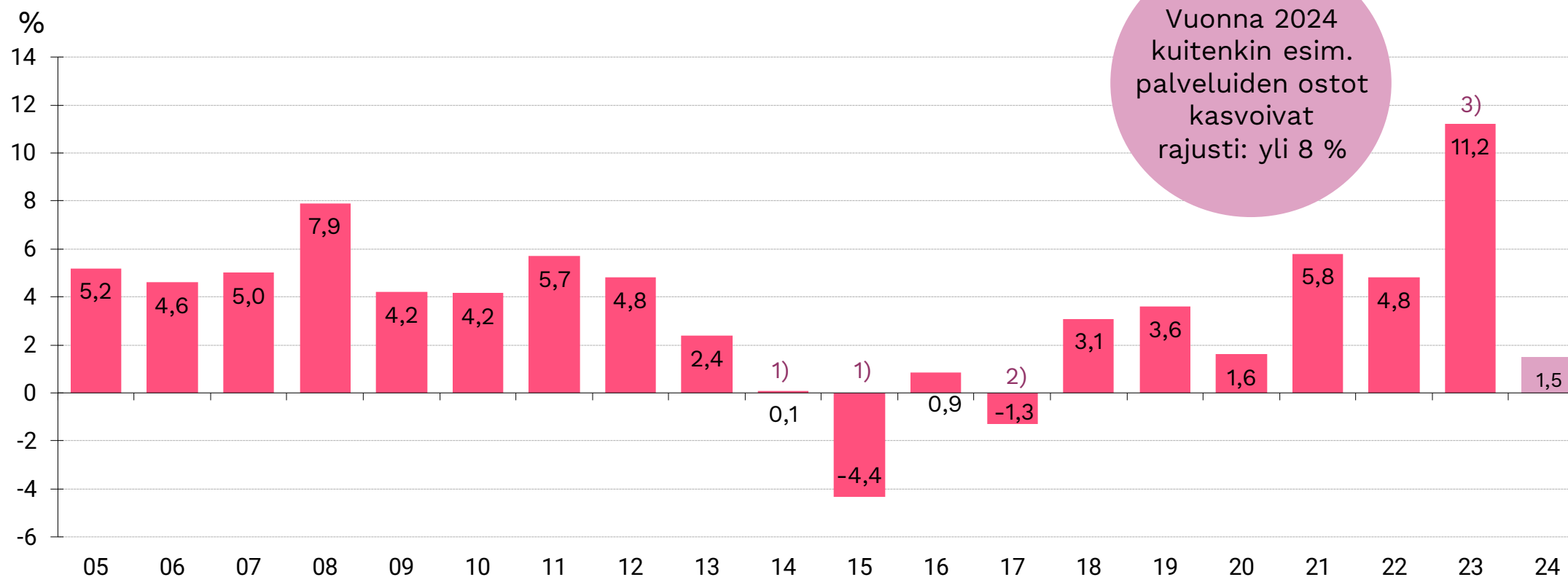
Positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Tilinpäätösarviot 2024 vahvempia kuin kuntien talousarviot

- Kuntien ja kuntayhtymien käyttötalous toteutui talousarvioita parempana.
- Maltillinen toimintakate ja verorahoituksen osuminen nappiin mahdollistivat kuntien talousarvioita paremman vuosikatteen. Ero ylsi noin 1 miljardiin euroon.
- Kulukuri ja kuntien sopeutusohjelmat kohensivat tilinpäätöslukuja. Menokasvua hillitsi myös työttömyysvakuutusmaksun keveneminen.

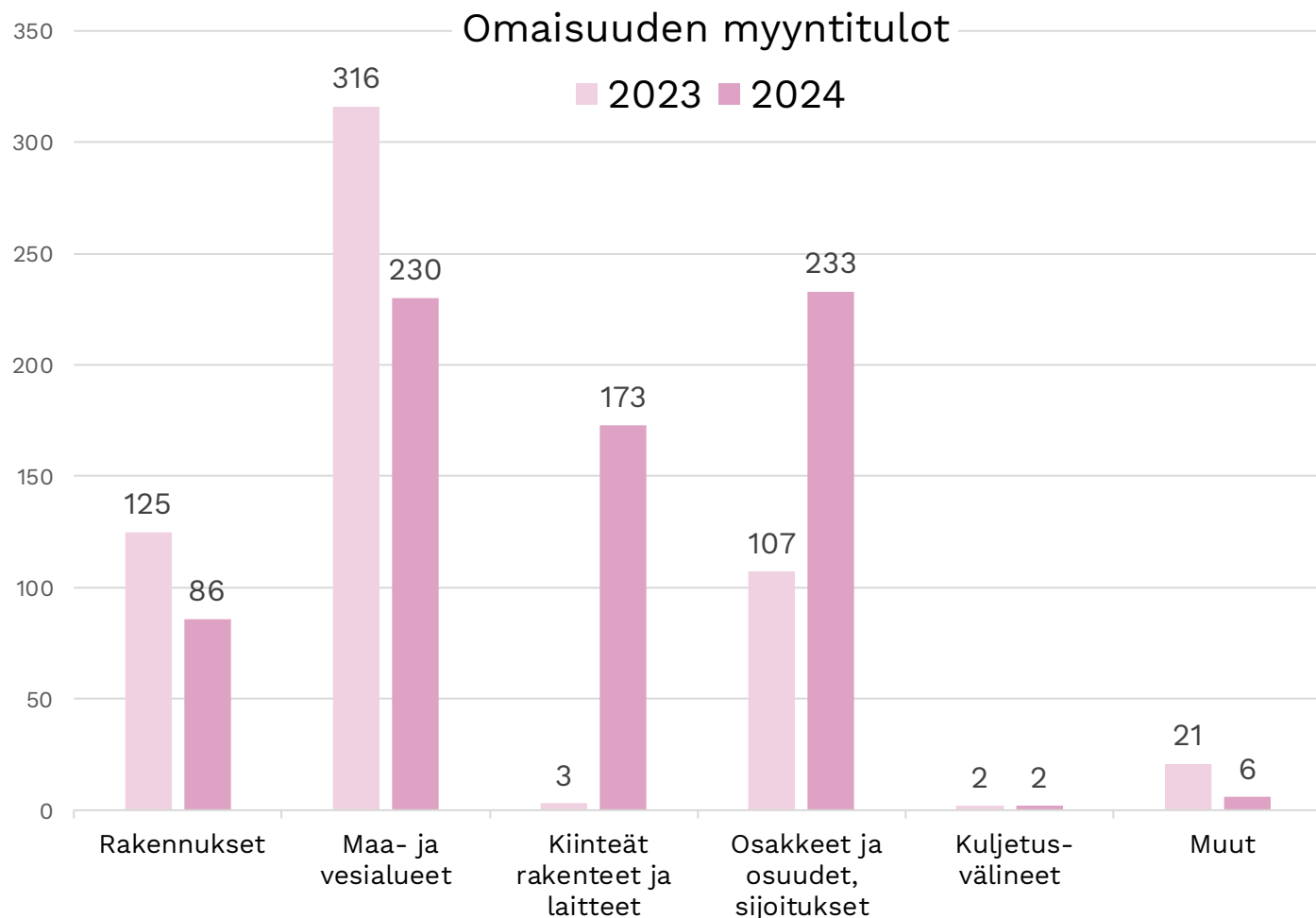
Toimintakulut kasvoivat maltillisesti vuodesta 2023 vuoteen 2024

Vuonna 2024 kuitenkin esim. palveluiden ostot kasvoivat rajusti: yli 8 %

1. Vuosina 2014-2015 toimintakulujen kasvua hidasti ammattikorkeakoulujen ja liikelaitosten yhtiöittäminen. Lisäksi vuonna 2015 menojen tasoon vaikuttaa tilastouudistus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi ollut vuosina 2014 ja 2015 noin +1 %.
2. Vuonna 2017 toimintakuluissa näkyivät perustoimeentulotuen hallinnon ja maksatuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi noin +1 %.
3. Sote-uudistuksen vuoksi kuntien toimintakulut yhteensä laskivat noin -50 %. Vuoden 2023 osalta esitetty uuden kunnan tehtävien kulujen muutos.

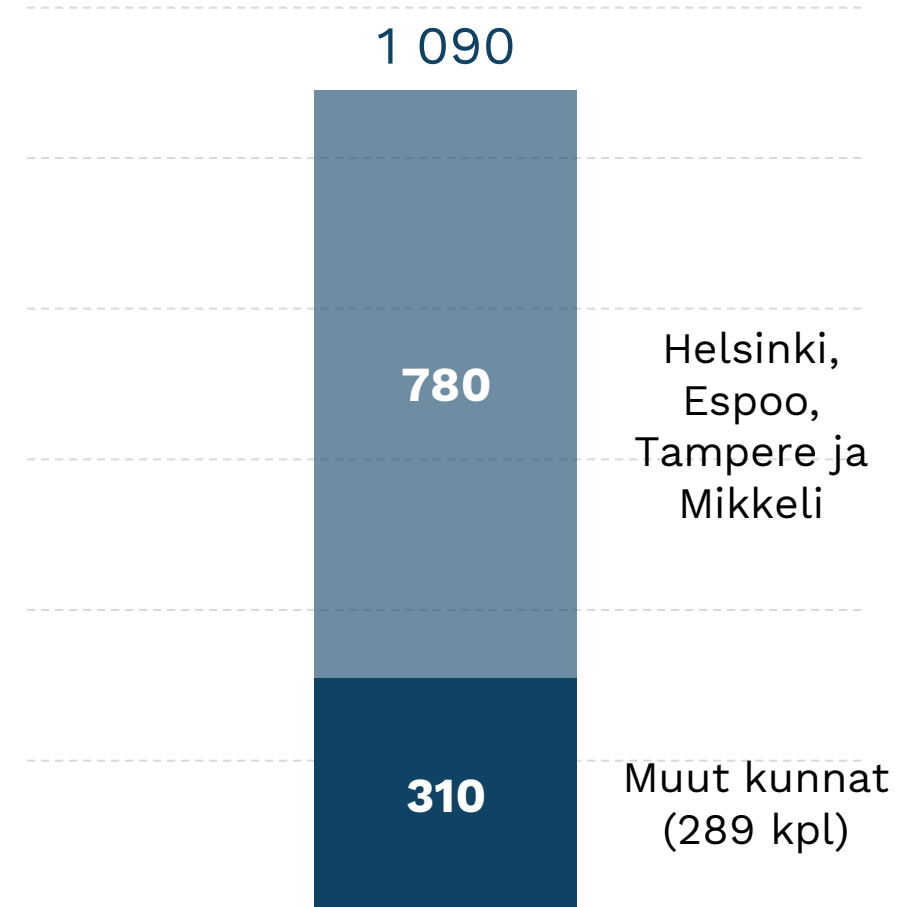
Kunnat myivät omaisuuttaan jälleen sadoilla miljoonilla euroilla

- Vuonna 2024 omaisuutta myytiin yhteensä noin 700 miljoonalla.
 - Tampereen vesilaitoksen yhtiöittäminen vääristää kiinteiden rakenteiden ja laitteiden myyntituloja.
- Maa-alueista saatavat myyntitulot edellyttävät kuntien yhdyskunta-rakentamisen investointeja.
 - Esimerkiksi katujen investointikulut eivät kuitenkaan näy maa-alueiden tasearvossa.
- Infrainvestoinneille ei olla saatu katetta, kun maanmyyntitulot ovat vähentyneet rakentamisen heikon suhdanteen takia.

Kertaerät paransivat tulosta merkittävästi

- Ilman Helsingin, Espoon, Tampereen ja Mikkelin tulosta kuntien tulos jäisi 310 miljoonaan euroon.
- Vesilaitoksen yhtiöittäminen ja energiaosuuksien myynti siivittivät Tampereen ja Mikkelin tulokset kertaluonteisesti poikkeukselliselle tasolle.
- Tilikauden tulos eroaa kuntatyypeittäin:
 - Kaupunkimaiset kunnat: tulos +206 €/asukas
 - Taajaan asutut kunnat: tulos +148 €/asukas
 - Maaseutumaiset kunnat: tulos +151 €/asukas

Tilikauden tulos vuonna 2024 (milj. €)

Yli 70 prosenttia vuoden 2024 tuloksesta syntyi neljässä kaupungissa

<u>Kunta</u>	<u>Tilikauden tulos (milj. €)</u>
<u>Helsinki</u>	<u>335</u>
<u>Tampere</u>	<u>174</u>
<u>Mikkeli</u>	<u>158</u>
<u>Espoo</u>	<u>106</u>
<u>Lappeenranta</u>	<u>36</u>
<u>Hämeenlinna</u>	<u>23</u>
<u>Porvoo</u>	<u>13</u>
<u>Sodankylä</u>	<u>12</u>
<u>Raahe</u>	<u>12</u>
<u>Parainen</u>	<u>12</u>

<u>Kunta</u>	<u>Tilikauden tulos (milj. €)</u>
<u>Vantaa</u>	<u>-55</u>
<u>Hamina</u>	<u>-11</u>
<u>Lahti</u>	<u>-10</u>
<u>Pori</u>	<u>-8</u>
<u>Forssa</u>	<u>-5</u>
<u>Seinäjoki</u>	<u>-5</u>
<u>Kuopio</u>	<u>-5</u>
<u>Valkeakoski</u>	<u>-4</u>
<u>Ylöjärvi</u>	<u>-4</u>
<u>Tuusula</u>	<u>-3</u>

Yksittäisten kuntien tulokset voivat vielä muuttua ennakkotiedoista.

Kuntien asukaskohtaiset tulokset vaihtelevat rajusti vuonna 2024

<u>Kunta</u>	<u>Tilikauden tulos (€/as)</u>
<u>Mikkeli</u>	<u>3 043</u>
<u>Sodankylä</u>	<u>1 530</u>
<u>Kittilä</u>	<u>1 271</u>
<u>Padasjoki</u>	<u>1 246</u>
<u>Keitele</u>	<u>1 188</u>
<u>Sonkajärvi</u>	<u>966</u>
<u>Pyhäjoki</u>	<u>897</u>
<u>Kyyjärvi</u>	<u>838</u>
<u>Parainen</u>	<u>807</u>
<u>Sysmä</u>	<u>724</u>

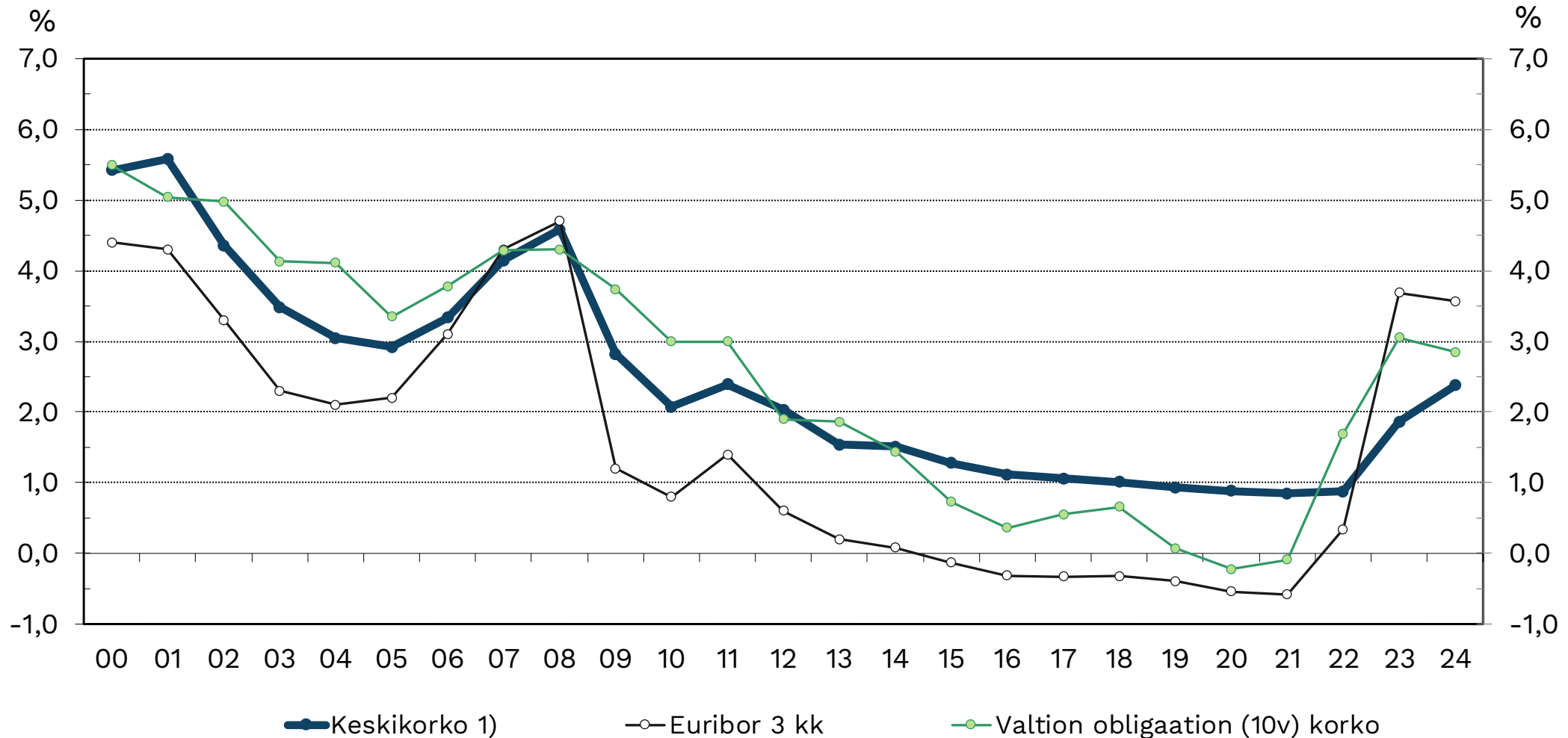
<u>Kunta</u>	<u>Tilikauden tulos (€/as)</u>
<u>Kaskinen</u>	<u>-932</u>
<u>Merijärvi</u>	<u>-740</u>
<u>Myrskylä</u>	<u>-688</u>
<u>Humppila</u>	<u>-633</u>
<u>Hamina</u>	<u>-578</u>
<u>Inkoo</u>	<u>-537</u>
<u>Polvijärvi</u>	<u>-438</u>
<u>Miehikkälä</u>	<u>-422</u>
<u>Harjavalta</u>	<u>-413</u>
<u>Pomarkku</u>	<u>-412</u>

Yksittäisten kuntien tulokset voivat vielä muuttua ennakkotiedoista.

Kuntien korkokulut kasvoivat vuonna 2024

- Kuntien korkokulut kasvoivat 23 % ja korkotuotot kasvoivat 10 % edellisvuodesta
 - Kuntien lainakannan korkokustannus kehittyi markkinakorkojen nousua maltillisemmin
 - Korkokulut nousivat 470 miljoonaan ja korkotuotot 300 miljoonaan euroon
- Kuntien korkokulujen kasvua suojasivat kiinteäkorkoiset lainat sekä rahoitusmarkkinainstrumentit
 - Pääasiallinen suojaava keino on lainojen kiinteäkorkoisuus
- Korkotason ei odoteta palaavan vuotta 2022 edeltävälle tasolle
 - Kiinteäkorkoisten lainojen korot tulevat tarkistettaviksi 5-10 vuoden välein
 - Korontarkistukset todennäköisesti nostavat korkokuluja lähivuosina

Kuntien korkokulut kehittyivät markkinakorkoa suotuisammin

1) Tuloslaskelman mukaiset korkokulut jaettuna lainakannan kahden edellisen vuoden keskiarvolla.

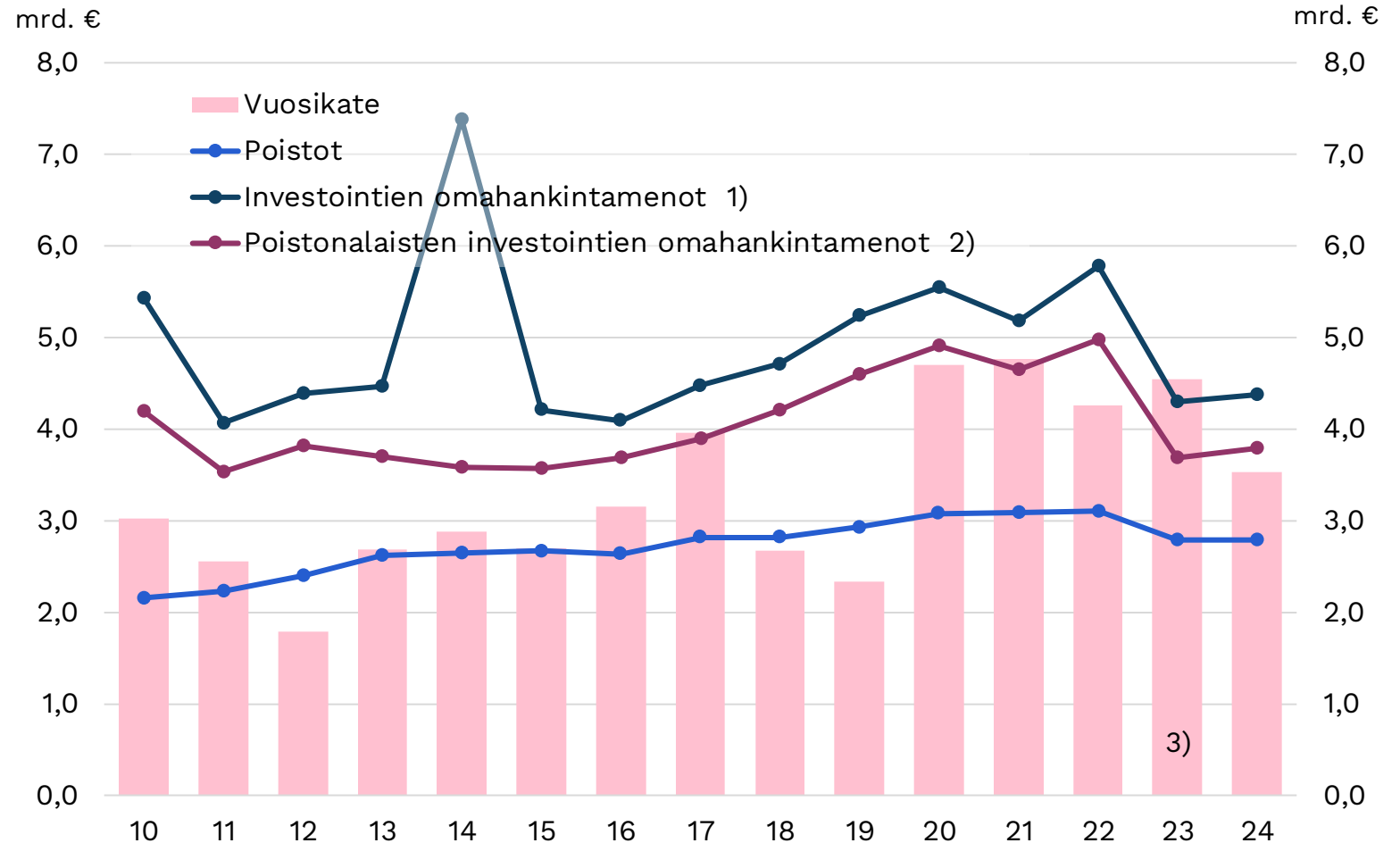
4.2.2025

KUNTA
LIITTO

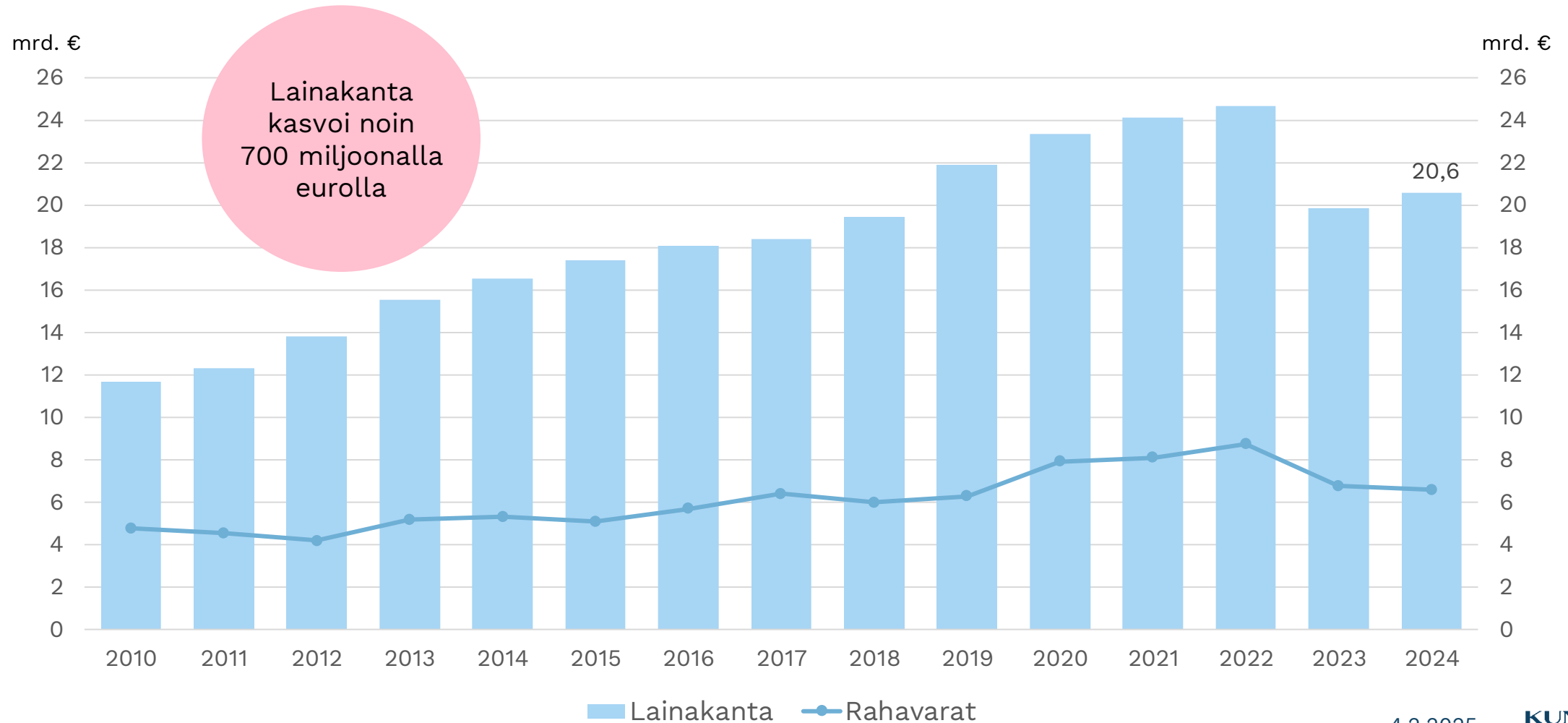
Vuosikate ei riittänyt rahoittamaan kuntien poistonalaisia investointeja vuonna 2024

Poistotaso ei kuvaa todellista investointitasoa, sillä poistot jäävät systemaattisesti investointitasoa alhaisemmaksi.

- 1) Investointimenot – rahoitusosuudet investointeihin. Vuoden 2010 luvuissa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eriä. Vuoden 2014 luvussa on mukana arviolta 3,1 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämissä liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.
- 2) Investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.
- 3) Sote-uudistus vähensi kuntien investointeja noin 20 prosenttia. Uudistus ei kuitenkaan vaikuttanut vuosikatteen suuruuteen poikkileikkaustilanteessa.

Lainakanta kääntyi välivuoden jälkeen kasvu-uralle

4.2.2025

KUNTA
LIITTO

Lisämateriaalia tilinpäätöksistä

4.2.2024

Vuonna 2024 kuntien ja kuntayhtymien toimintakate kasvoi 1,8 % (+250 miljoonaa €)

- Toimintakulut kasvoivat 1,6 prosenttia vuonna 2024 (+300 miljoonaa euroa)
 - Kuntapalveluiden laskennallinen palvelutarve pienenee (-0,6 %-yksikköä) nuorten ikäluokkien pienentyessä.
 - Kuntien vuoden 2024 sopimuskorotukset +3 % (noin + 280 milj. euroa)
 - Kuntien työttömyysvakuutus-, sairausvakuutus- ja tasausmaksu kevenivät: yhteensä noin -0,8 %-yksikköä (-70 milj. euroa)
 - Työttömyys lisääntyi, mutta kuntien työmarkkinatuen kustannukset: -1,9 prosenttia (-9 milj. euroa)
 - Perustoimeentulotuen kustannukset: +5,2 % (17,7 milj. euroa)
 - Petteri Orpon hallituksella merkittäviä tehtävien laajennuksia mm. esi- ja perusopetuksessa
- Toimintatuotot kasvoivat 1,2 % (vajaat 100 miljoonaa euroa)
 - Kunnat saavat laajeneviin tehtäviin valtionavustuksia erityisesti OKM:n ja TEM:in hallinnonaloilla. Yhteensä valtion vuodelle 2024 budjetoimat valtionavustukset: noin 555 miljoonaa euroa. Valtionavustusmäärärahoja sekä leikattiin että lisättiin eri palveluissa.

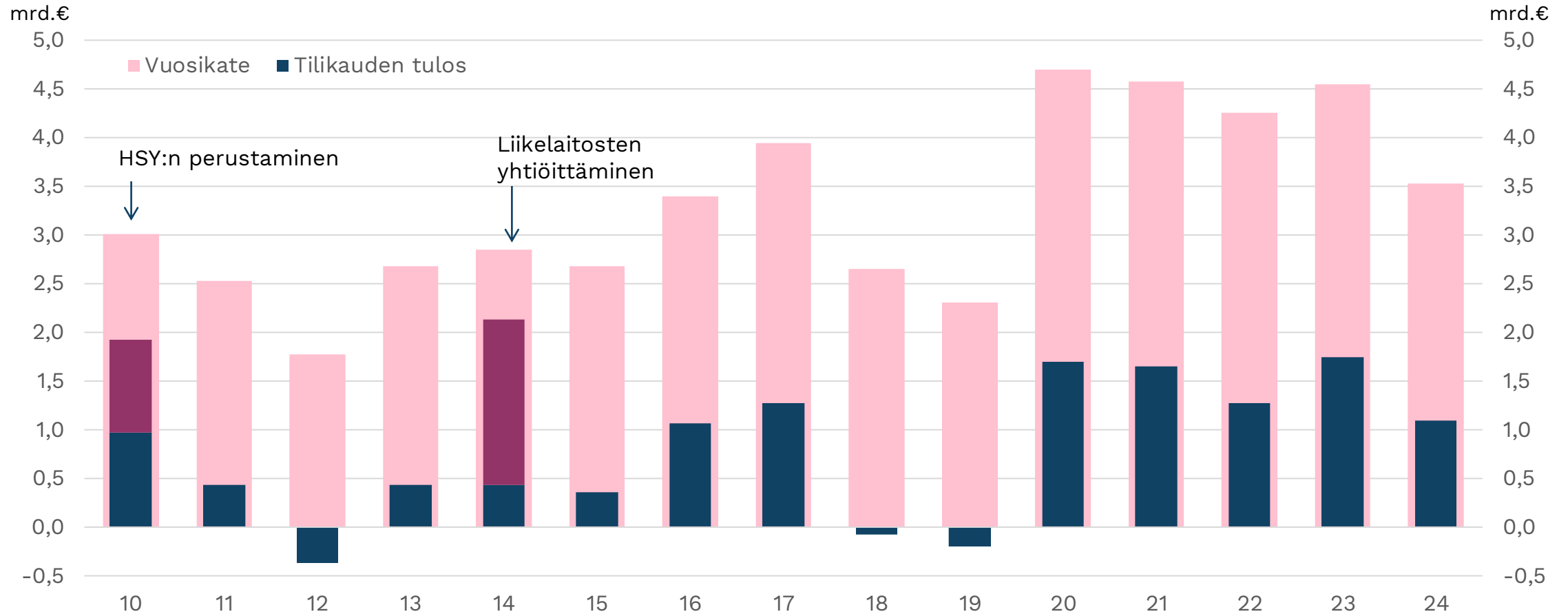
Taustatietoa: Vuonna 2024 verotulot yhteensä -3,4 % (- 500 miljoonaa euroa)

- Kunnallisverotulot laskivat 3,3 % (noin -350 miljoonaa euroa)
 - Työllisyys pieneni noin 30 000 hengellä. Palkkasumma: + 1,9 % vuodesta 2023.
 - Veroperustemuutokset, netto noin -26 milj. euroa. Arvio sisältää mm. ansiotuloverotuksen inflaatiotarkistuksen
 - Sosiaaliturvaetuuksien (pl. eläkkeet) tehdyt leikkaukset vähensivät kuntien verotuloja
 - Työttömyysturvamaksun alennus vaikutti verotuloihin: +85 milj. euroa
 - Sote-uudistus vaikutti vielä verokertymiin, mm. vertailuvuosi 2023 oli verohäntien vuoksi poikkeuksellisen korkea.
 - Kunnallisveroa nosti 88 kuntaa ja laski 42 kuntaa. Netto +90 miljoonaa euroa.
- Kuntien yhteisöverotulot laskivat 14 % (noin -300 milj. €)
 - Bruttokansantuotteen volyymin arvioidaan pienentyneen 0,5 prosenttia vuonna 2024.
 - Kuntien osuus yhteisöverosta: 23,69 %. Ei isoja muutoksia.
- Kiinteistöverot kasvoivat 6,7 % (noin 150 milj. €)
 - Kiinteistöveroprosenttien muutosten vaikutus verotuloon: +120 milj. euroa, josta maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus oli 108 milj. euroa
 - Rakennuskustannusindeksi 0,0 prosenttia

Taustatietoa: Valtionosuudet laskivat 6,6 % vuonna 2024 (noin -200 miljoonaa euroa)

- Kunnat saivat vuonna 2024 valtionosuuksia yhteensä vajaat 3,4 miljardia euroa.
- Sote-siirtolaskelmien tarkentumien: -500 miljoonan euron pysyvä vähennys, jota vuonna 2024 kompensoitiin 192 miljoonan euron määräaikaisella valtionosuuden lisäyksellä. Tämä erä peritään kunnilta takaisin vuosina 2025-2027.
- Valtionosuuksiin tehdään vuosittain monia muitakin vähennyksiä, mm. kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta: -331 milj. euroa
- Peruspalvelujen valtionosuuden indeksitarkistus +53 milj. euroa (+2,2 %), mitä pienensi kuitenkin yhden prosenttiyksikön indeksijarru -24 milj. euroa.
- Kunnille korvattavat laajenevat tehtävät: + 9 miljoonaa euroa (mm. sitouttava kouluuyhteistyö, B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä viikotunnilla)
- Ei valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta

Kuntatalous heikkeni edellisvuodesta

Tilikauden tulos sisältää vuonna 2010 HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. euroa ja vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja arviolta 1,7 mrd. euroa.

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 tpa
Vuosikate:										
Mrd. euroa	1,89	2,70	3,27	2,07	1,75	4,07	3,76	3,45	4,23	3,22
Asukasta kohti, €	347	492	596	376	318	740	681	623	760	580
Vuosikate %:a poistoista	91	127	149	94	76	170	157	141	170	129
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	63	89	112	64	53	119	113	102	116	85
Tilikauden tulos, mrd. € ²⁾	0,14	0,89	1,19	-0,11	-0,16	1,76	1,49	1,17	1,73	1,08
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € ²⁾	-0,89	-0,07	0,47	-1,04	-1,43	0,38	0,27	0,64	0,32	-0,46
Lainakanta:										
Mrd. euroa	15,50	16,09	16,17	16,73	18,40	19,01	19,10	18,76	18,54	18,84
Vuosimuutos, %	5,6	3,8	0,5	3,5	10,0	3,0	0,4	-2,3	0,3	1,6
Asukasta kohti, €	2 841	2 939	2 949	3 048	3 349	3 458	3 465	3 371	3 365	3 380
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):										
Kuntien lukumäärä yhteensä	301	297	295	295	295	294	293	293	293	293
Vuosikate negatiivinen	13	14	4	43	65	2	9	16	14	10
Tilikauden tulos negatiivinen	107	94	51	200	223	27	61	93	53	80

1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta – Rahoitusosuudet investointeihin.

2) Vuosi 2010 sisältää HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. €. Vuosi 2014 sisältää liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja noin 1,7 mrd. €

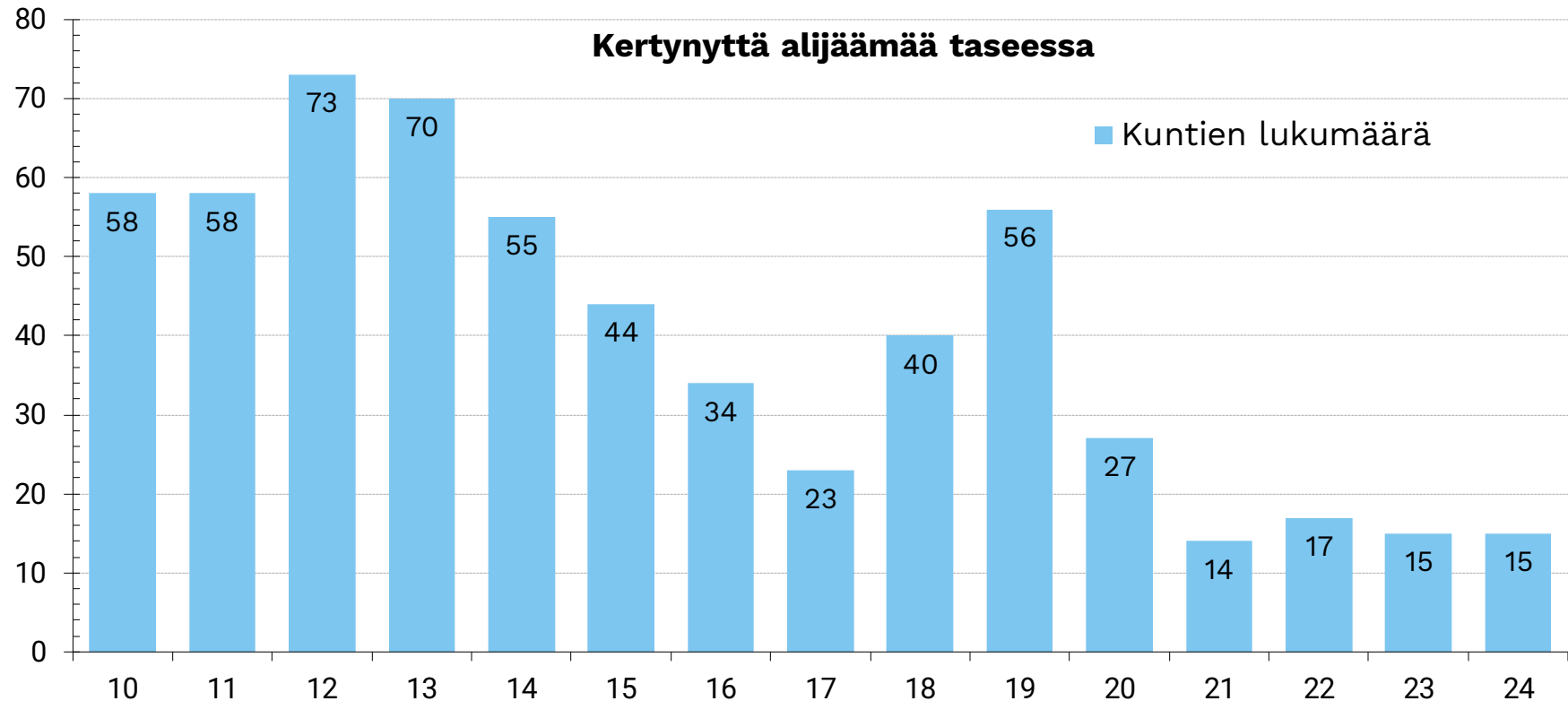
4.2.2025

**KUNTA
LIITTO**

Alijäämäisten kuntien määrä ennallaan

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä (Kuntalaki 110.3 §).

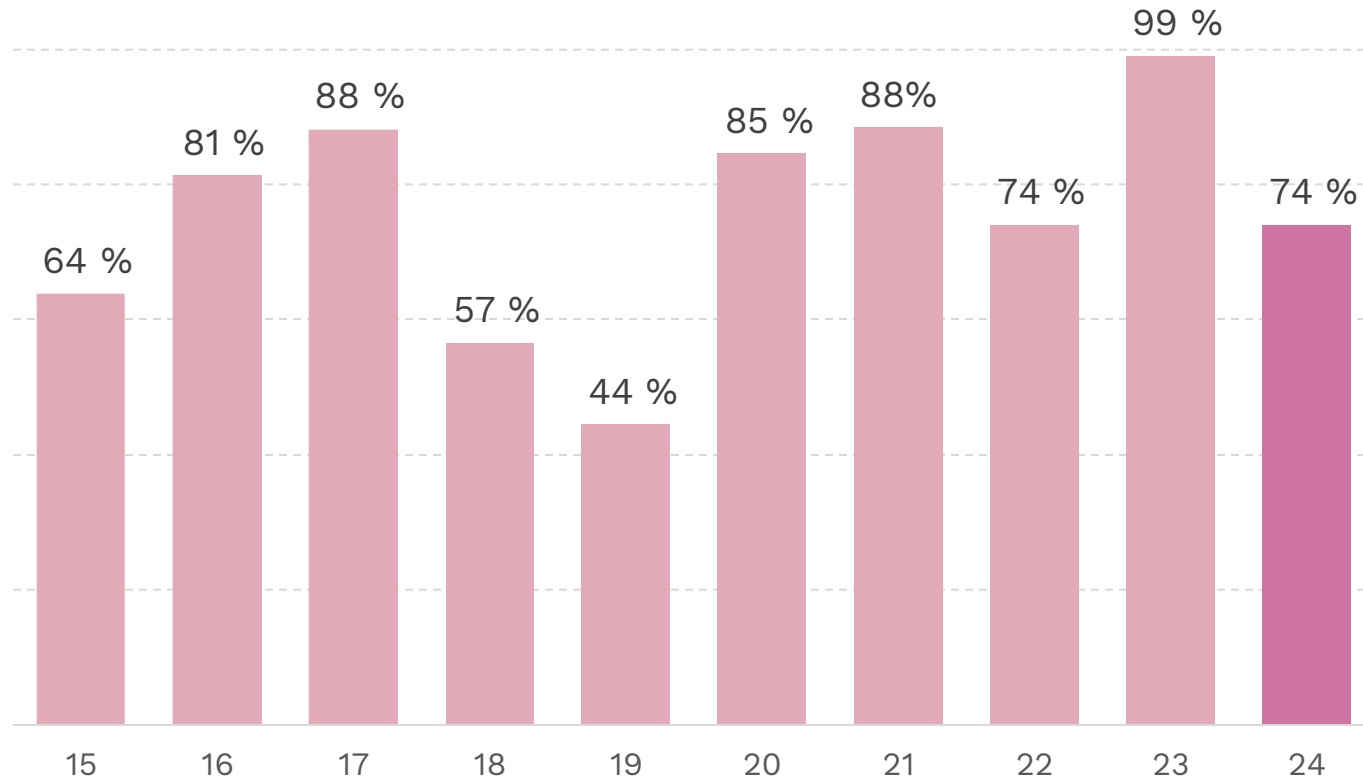
Isoimmat kertyneet alijäämät vuoden tilinpäätöksessä (€/as)	2024
Lestijärvi	-3 984
Kyyjärvi	-1 598
Ähtäri	-629
Haapajärvi	-502
Humppila	-442
Kemi	-390
Pyhäjärvi	-278
Merijärvi	-276
Pudasjärvi	-272
Multia	-259
Laukaa	-152
Jämsä	-120

Tiedot 30.1. mennessä raportoineista kunnista.

Tulorahoitus ei riittänyt investointeihin

Käyttötalouden heikentyminen johti siihen, että osa investoinneista jouduttiin kattamaan lainalla.

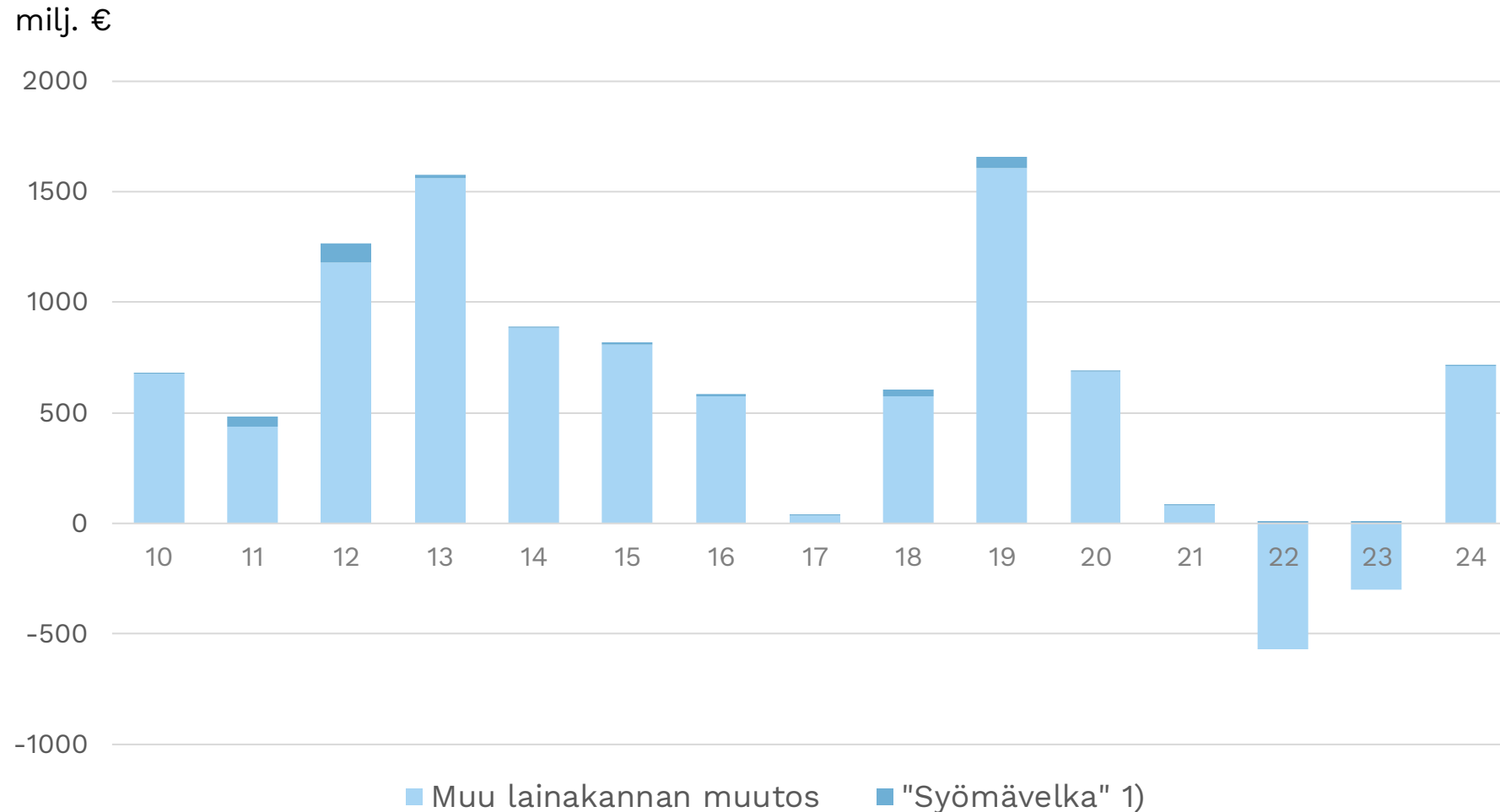

Investointimenot
vuonna 2023
4,78 mrd.

Investoinnit
edellisvuoden tasolla

Kuntien lainakanta kääntyi kasvuun

Lainaa otettiin investointimenojen kattamiseen, syömävelkaa ei käytännössä otettu

- 1) Syömävelka on kuntien negatiivisten vuosikatteiden summa. Vuosina 2010-2022 syömävelkaa on otettu noin **290** miljoonaa euroa, mikä on noin 3,4 % lainakannan muutoksesta.
- 2) Vuonna 2024 syömävelkaa otettiin noin **6** miljoonaa euroa.

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma

Toiminnan ja investointien rahavirta jäi vajaa 400 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi.

Sote-kuntayhtymien lainoja siirtyi sote-uudistuksen yhteydessä noin 5 miljardilla eurolla. Kuntien lainakanta pysyi lähes ennallaan.

	TP2023	TP2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 545	3 519
Satunnaiset erät	-16	350
Tulorahoituksen korjauserät	-251	-413
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 731	-4 763
Rahoitusos. investointimenoihin	149	107
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	662	726
Toiminnan ja investointien rahavirta	358	-456
Antolainasaamisten lisäykset	-195	
Antolainasaamisten vähennykset	332	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 985	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 098	
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-537	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	507	
RAHAVARAT 31.12.	6 749	6 598
LAINAKANTA 31.12.	19 864	20 581

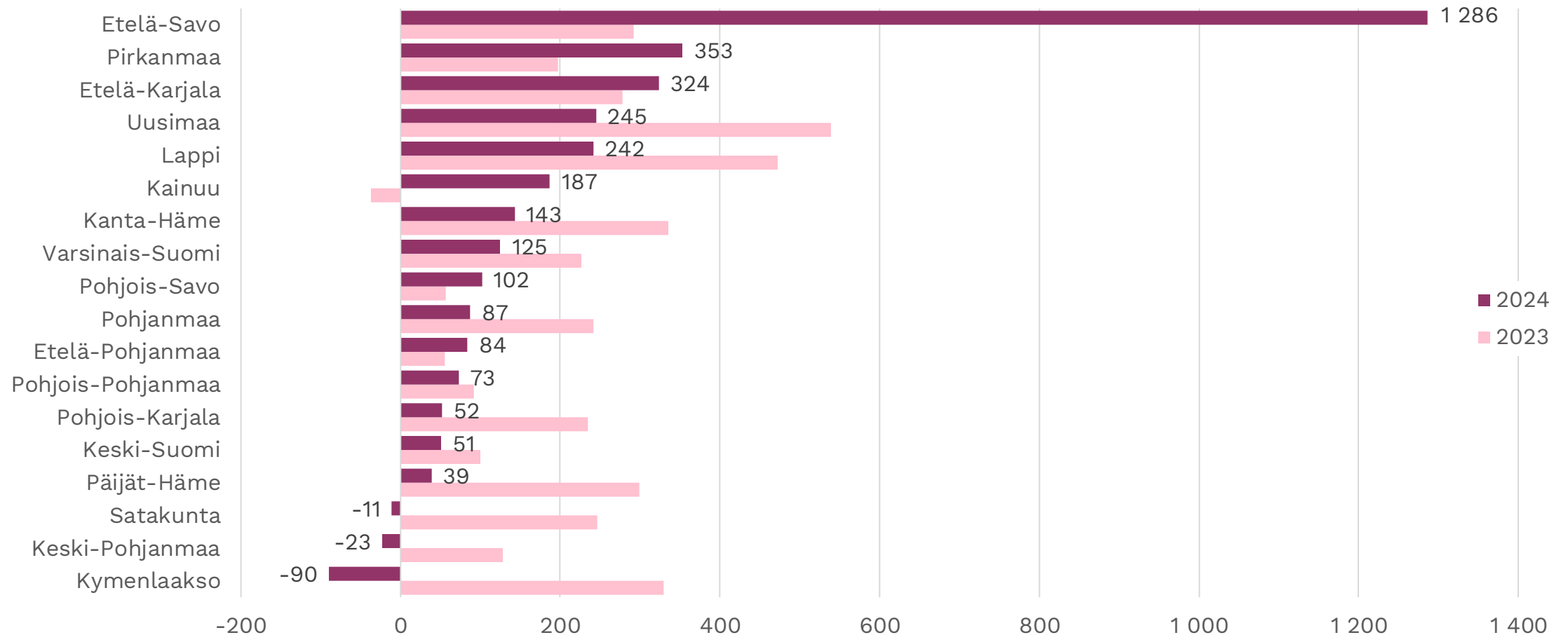
Alueellinen tarkastelu

4.2.2024

Kertaluonteiset myynnit käänisivät Etelä-Savon huippulukemiin

Manner-Suomen kunnat

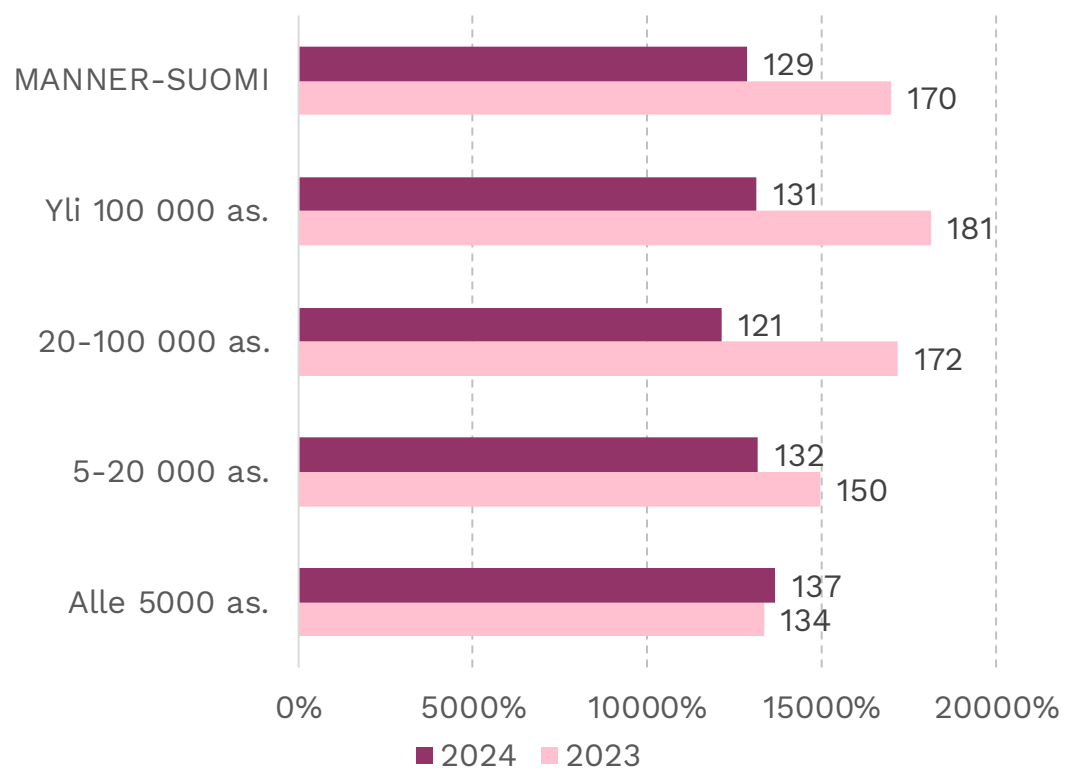
Tilikauden tulos (€/as)

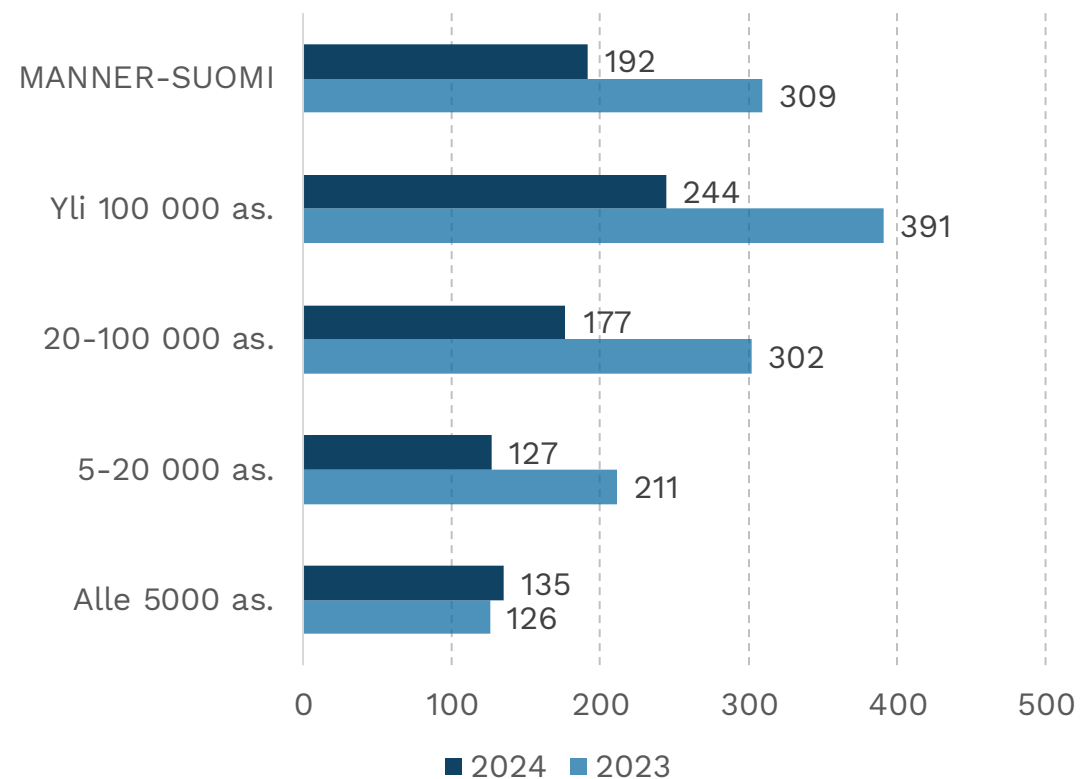
Tulos painottuu isoihin kaupunkeihin

Manner-Suomen kunnat

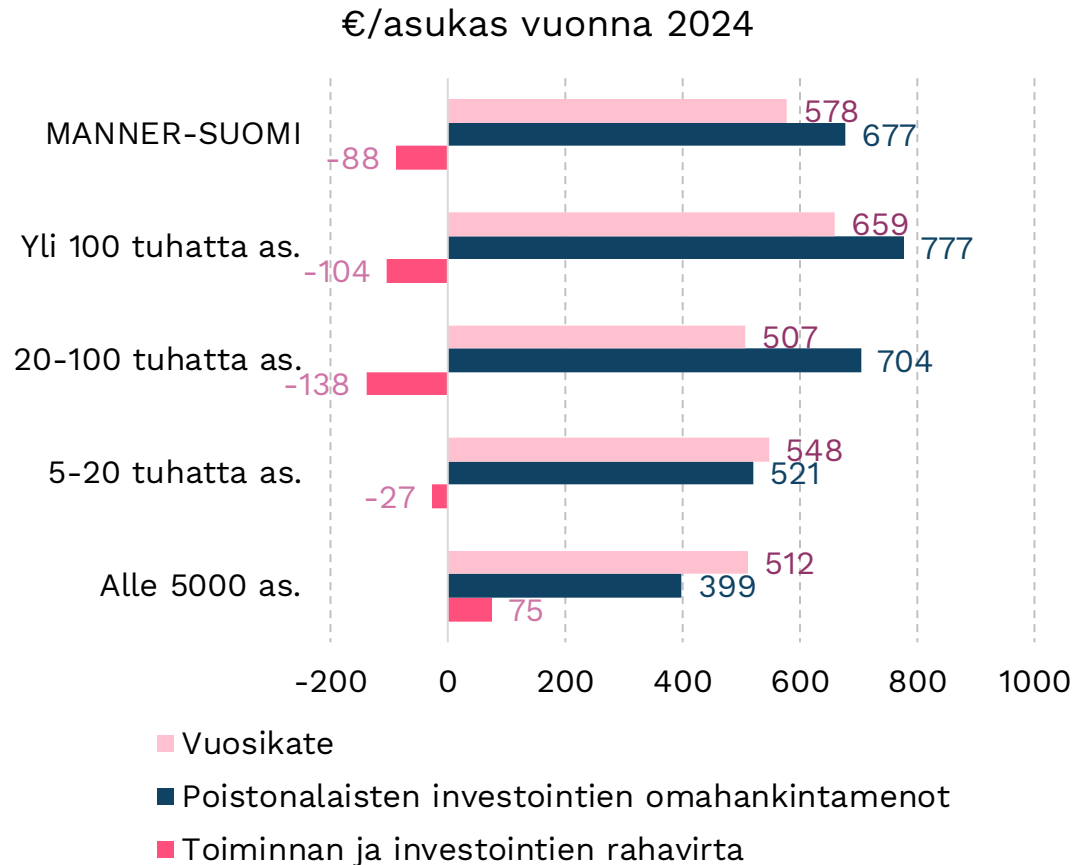
Vuosikate poistoista (%)

Tilikauden tulos (€/as)

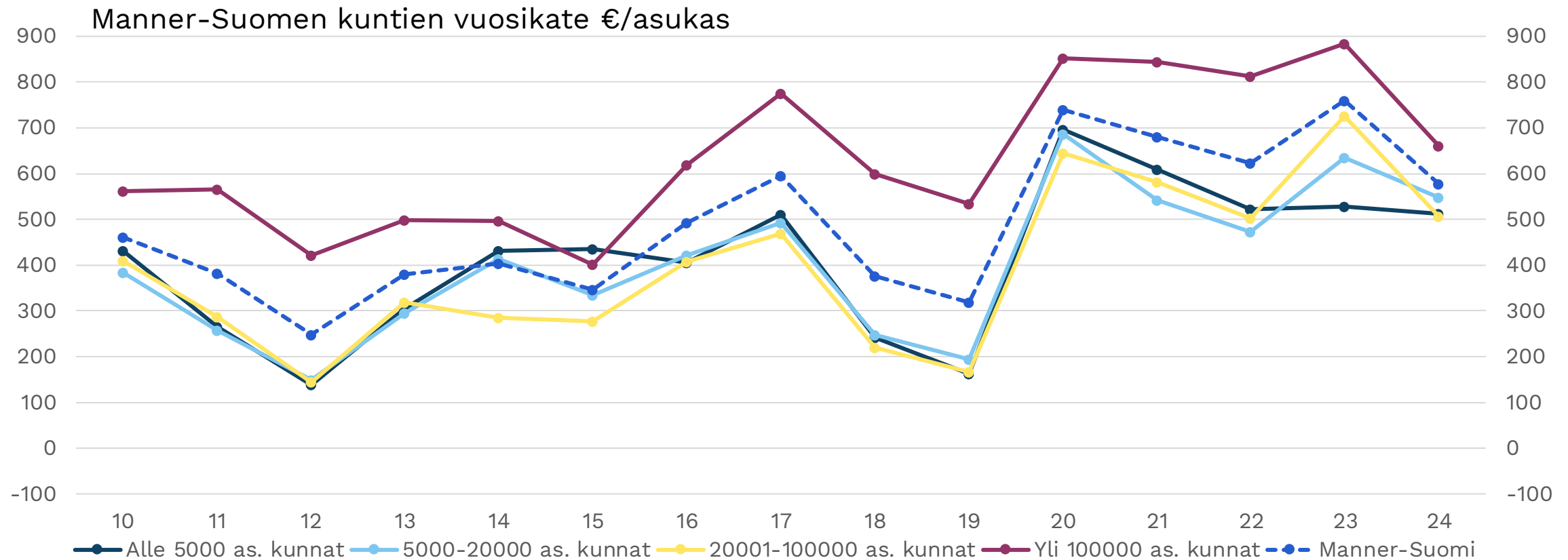
Vahva vuosikate mahdollistaa korkeat investoinnit

- Vuosikatteella mitattuna yli 100 000 asukkaan kaupunkien talous vahvin
 - Isot investointimenot näkyvät kuitenkin rahavirrassa
 - Toisaalta: vahva vuosikate mahdollistaa isot investoinnit
- Alle 5 000 tuhannen asukkaan kunnissa paras rahavirta
 - Vaikka vuosikate on heikoin, alhaisten investointimenojen seurauksena rahavirta jää ylijäämäiseksi
 - Rahavirta kääntyisi alijäämäiseksi kaikkien muiden kuntakokoluokkien investointitasoilla

Vuosikate väheni suurimmissa kaupungeissa 2024

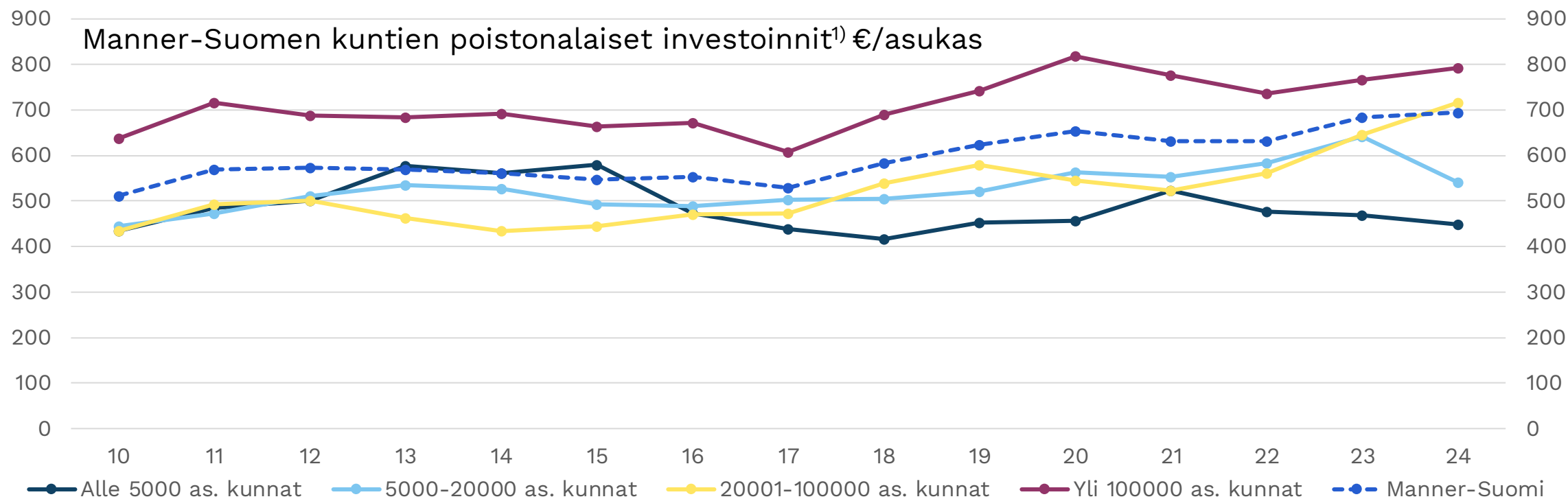
Isojen kaupunkien vuosikatteet kehittyivät silti parhaiten

4.2.2025

KUNTA
LIITTO

Kuntien investoinnit painottuvat isoihin kaupunkeihin

1) Bruttoinvestoinnit pl. maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

Kuntien lainakanta kääntyi kasvuun

